

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Settling the past: Soviet oriental projects in Leningrad and Alma-Ata

Bustanov, A.K.

Publication date
2013

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Bustanov, A. K. (2013). *Settling the past: Soviet oriental projects in Leningrad and Alma-Ata*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Samenvatting

Mijn proefschrift behandelt de geschiedenis van de klassieke oriëntalistiek in Alma-Ata en Leningrad onder de sovjet tijd. Ik heb de patronen geprobeerd te begrijpen van de politisering die plaatsvond binnen ogenschijnlijk apolitieke wetenschapsgebieden, zoals filologie en de geschiedenis van oudheid en middeleeuwen. Mijn hoofdvraag hierbij gaat uit naar het conceptuele kader dat voorzag in de sedentarisatie (“settling”) van het nomadenverleden van Kazachstan, waardoor het beeld van Kazachse stammen als voornamelijk nomadisch verschoof naar dat van een goed ontwikkelde stedelijke civilisatie. Ik stel dat de Sovjet wetenschappers een grote rol speelden in de culturele begrenzing van Centraal Azië en in de ‘creatie’ van moderne naties in de regio. De algehele reikwijdte van academische selectie was sterk afhankelijk van de Sovjet politiek, of dit nou was met betrekking tot de keuze van bronmateriaal en terminologie, of de vaststelling van ruimte- en tijdsaders.

Dit proefschrift probeert verschillende onderwerpen te belichten. Allereerst de kwestie van centrum - periferie relaties. In tegenstelling tot Tasjkent, Doesjanbe en andere hoofdsteden van de Republieken in het Sovjet Oosten, kreeg Alma-Ata nooit een eigen Sovjet Kazachstaans Instituut voor Oriëntalistiek. Dit betekent dat de Kazachstaanse oriëntalistiek alleen was gevestigd in universiteiten en historische instituten, waardoor zij een smallere en zwakkere basis had en meer afhankelijk was van kennis- en kaderoverdracht via de bestaande instituten in Moskou en bovenal Leningrad. Een bijkomende factor is de rol van Tasjkent in naburig Oezbekistan, waar de eerste Centraal Aziatische Universiteit was gevestigd, waar ook studie naar de Oriënt werd gedaan. Een hieraan gekoppelde vraag is hoe de lokale, Kazachstaanse kaders voor de oriëntalistiek werden geproduceerd, en onder welke politieke condities zij handelden.

De tweede groep vragen hebben betrekking op het proces van natie opbouw. Wat was de rol van academici in dit proces, en hoe werd het algehele academische systeem erdoor beïnvloed? Hoe hebben de regionale en nationale discoursen van de Kazachstaanse geschiedenis zich ontwikkeld onder Sovjet bewind? Welke bestanddelen van de prerevolutionaire discoursen over de Russische Oriënt werden voortgezet in het Sovjet tijdperk, en welke werden volledig vervangen?

De laatste, derde groep vragen betreft de geschiedenis van de Sovjet Islam. Wat was het lot van de Islamitische erfenis in de 20ste eeuw en hoe vormden academische wetenschappers het beeld van de Islam in Kazachstan? Accepteerden de vele wetenschappers met een moslimachtergrond die de Sovjet Academie der Wetenschappen betraden de spelregels die hen werden opgelegd door de bolsjewieken, of hielden ze er alternatieve omgangswijzen met het systeem op na? Dit cluster van vragen is speciaal relevant voor de archeologie, die de Islamitische monumenten uit het verleden onderzoekt.

Mijn overkoepelende doel is de grenzen van autonomie te onderscheiden in een wetenschapsveld dat gekenmerkt werd door zijn eigen hiërarchieën en taken, en daarnaast een analyse te bieden van de diversiteit aan wetenschaps- / machtsrelaties binnen een complex veld met verschillende centra en periferieën.

Ik heb mijn resultaten geordend in een reeks van oriëntaalse projecten op het gebied van filologie, geschiedenis en archeologie. Deze wetenschappelijke ondernemingen werden georganiseerd op gebod van de staat en belichaamden het collectieve en geplande karakter van het academische werk in de Sovjet Unie. De projecten van bronedities die werden uitgegeven in de jaren 1930 maakten een onderverdeling in de klassiek historische narratieven van middeleeuwse Islamitische auteurs volgens nationale lijn, en relateerden zo bepaalde gedeelten van deze teksten aan de geschiedenis van een specifieke natie. In de jaren 1940 werden deze selectieve ordeningen van fragmenten de basis voor de geschiedschrijving van de Republieken. Centraal in de nationale historiografie stond de kwestie van ethnogenese, die zo werd beschouwd dat zij de grenzen van de moderne staat legitimeerde.